

Japán szenved

2011 május 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Már több mint húszezer halott és eltűnt, több mint kétszáz milliárd dolláros anyagi kár, de még nincs vége.

Ez a mérlege a Japán partjain végigsöprő katasztrófásorozatnak. A csapások földrengéssel kezdődtek, ami szökőárt gerjesztett, majd atomkatasztrófát idézett elő. Ha ez nem lett volna elég, lehullott a hó is, nehezítve a

túlélők helyzetét.

„A dolgok mozognak
A szilárd lágygá válik
A föld olyan, mint az óceán hulláma
A ház pedig a csónak.”

Az idézett japán verssorokat mintha csak az elmúlt hetek eseményei ihlették volna. Pedig azokat még a XIII. században vetette papírra Kokan Shrien költő és zen-mester egy földrengés után.

A természeti katasztrófák a kezdetek óta nyomon kísérik a földlemezek törésvonalán elhelyezkedő szigetország történetét. Japán történelme a természeti csapások sorozata. A mostani katasztrófa azonban komoly hatással lehet a helyi és regionális hatalmi erőviszonyokra. A földrengések, cunamik, tőzvesztek és vulkánkitörések sorozata döntő hatással voltak a japánok kulturális és vallási fejlődésére, valamint az irodalmukra.

A legenda szerint a rengéseket Namazu, a föld alatt élő óriás harcsa farkcsapásai okozzák. A sintoizmus és buddhizmus japán változata, a zen pedig fatalista szemléletet sugároz, mely szerint a halandó nem kerülheti el sorsát, a tisztelet és lojalitás pedig fontosabb érték az életnél.

Katasztrófákból a XX. században is kijutott. 1923-ban százezer ember vesztette életét az akkor 4 milliós Tokióban bekövetkezett rengésekben, pontosabban a földmozgást követő tőzveszben. Két évtizeddel később atomcsapás érte Hirosimát és Nagaszakit. Bár a katasztrófák után az élet gyorsan visszatért a megszokott mederbe, a pusztítások emléke nagyon is él a japán tudatban. Az atomhulladékból kinövő, Tokiót végigpusztító Godzilla történetében, illetve a posztapokaliptikus elemekkel teletűzdelt manga és anime művekben egyaránt visszatérő elem a természet pusztító ereje és a katasztrófát követő posztapokaliptikus világkép.

Éppen azok gyakorisága miatt a föld országai közül Japán a legfelkészültebb az esetleges katasztrófákra. A

szigetországban szigorú építkezési szabályokkal és óvodás kortól folyamatosan tartott oktatással próbálják minimálisra csökkenteni a csapások okozta károkat. A felkészültség most is kifizetődött. Haitin 2010 januárjában egy kisebb erősségű rengésben huszonöt-ször annyian veszítették életüket, mint a legutóbbi japán katasztrófahullámban. Chilében ugyancsak 2010-ben egy, a mostanihoz hasonló erősségű rengés ugyan csak pár száz életet követelt, viszont másfél millió embert érintett közvetlen módon.

A japán parlament éppen ülésezett, mikor az első rengés megrázta Tokiót. A felvételek tanulsága szerint a politikusok rezzenéstelen arccal ültek tovább helyükön. Páran felálltak ugyan, mikor a biztonságiak beszaladtak, de pániknak nyoma sem volt. Egészen a földmozdulásig a kormány feje egészen más dolog miatt fájt. Az országot 2009 ősze óta irányító Demokrata Párt népszerűsége zuhant. A kabinet ugyanis kudarcot vallott az amerikai szövetség kezelésében, illetve a költségvetés kidolgozásában. A sorozatos botrányok miatt Naoto Kan miniszterelnök sorsa már-már megpecsételődni látszott. Most azonban a politikus új esélyt kapott az égiektől. A katasztrófa elcsitította a tiltakozó hangokat és teljes, a társadalmat átfogó összefogást teremtett a japánok között. A csapássorozat kapcsán még a közéletben nemigen szereplő Akihito császár is televíziós beszédet mondott, ezzel erősítve a nemzeti összetartozás érzését.

Furcsa módon a katasztrófa akár fellendülést is hozhat Japán életében. A gazdaság növekedése két évtizede lassuló tendenciát mutat. Az egyetlen növekvő periódus 1995-ben a kobei földrengés után következett be. Az újjáépítési munkálatok akkor két évig tartó felívelést eredményeztek. Ha nem következik be súlyosabb nukleáris katasztrófa, hasonló folyamat következhet be 2011 végén, illetve 2012 során is. Legalábbis az optimista forgatókönyv szerint. A baj ugyanis nagy. A bruttó államadósság a GDP 200 százalékát teszi ki. A katasztrófa pedig megnehezíti a reformok meghozatalát. Egy rendkívüli katasztrófaadó kivetése csak időleges megoldást hozhat. Nem beszélve arról, hogy a rengés a világgazdaságra is kihathat. Az arab világban zajló folyamatok, illetve a nukleáris energiába vetett bizalom átmeneti megingása magasba tornáztatják az olaj világpiacon az árát.

Bár rövid távon sok jel mutat erre, aligha valószínű, hogy a japán reaktorkatasztrófa derékba törné a világon egyre inkább kibontakozó nukleáris reneszánszot. A Földön jelenleg 62 atomreaktor van építés alatt, 158 újabbról elfogadott döntés született, 324 pedig tervezési fázisban van.

A japán katasztrófa kizárólag Franciaországban, Németországban és Svájcban készítette a kormányokat nukleáris

programjaik újragondolására. A világ többi részén aligha befolyásolja a jövőbeli energiasztratégiát. Kínában jelenleg 13 reaktor üzemel, 27 épül, 160-ról pedig elfogadott tervek vannak, Indiában az öt működő mellett további 58-at terveznek, az Egyesült Államokban a 104 reaktorból álló parkot újabb 33-al kívánják bővíteni. A politikusok jól tudják, hogy minden csoda három napig tart.

Az atomenergiával szemben hirtelen kritikussá vált hangok idovel elhallgatnak. Egy éve még a 2010-es Mexikói-öbölbeli olajkatasztrófa vezette a híradásokat. Mára azonban az olajipar kiheverte az akkor kialakult népszerűségvesztést. Amire valóban hatással lehet a Japán partjait sújtó katasztrófa, az a csendes-óceáni erőviszonyok rendszere. A gazdaságilag és katonailag egyaránt feltörekvő Kína az elmúlt évek során egyértelművé tette hatalmi ambícióit. Peking nemrég saját érdekszférájának nyilvánította a Dél-Kínai-tengert. Kína immár nem ter ellentmondást. 2010 szeptemberében egy tengeri konfrontáció után a kínai hatóságok embargót vezettek be a műszertek iparban létfontosságú ritka fémek Japánba történő exportjára.

Mindez intő jel Tokió számára. Akkor is, ha Peking a jelenlegi katasztrófát jó szándéka bizonyítására használja fel. A kínai miniszterelnök elsőként fejezte ki együttérzését és ígért négy és fél millió dollárnyi segílyt Tokiónak. Japán azonban a jelek szerint fenntartásokkal kezeli a kinyújtott jobbot. A katasztrófa ugyanis megerősítette a Japán Védelmi Erőket, illetve az amerikai katonai szövetség legitimitását.

A japán hadsereg a II. világháború óta a legnagyobb mozgósítását hajtotta végre. A kutatási és mentési munkálatokra százezer katona sorakozott fel, a japán emberek teljes körű támogatását élvezve, ami mutatja, hogy az 1945-ös vereség óta tartó ellenérzés végleg elpárolgott.

Hasonló a helyzet az amerikaiak megítélésében is. Korábban éles társadalmi vita bontakozott ki a japán földön állomásozó amerikai csapatok legitimitását illetően. Ez most hirtelen megváltozott. A rengéseket követő órákban Barack Obama együttérzését fejezte ki és teljes körű segílyt ajánlott fel. Az elnök koreai vizekre! Japánba vezényelte a Ronald Reagan anyahajót, a Szingapúrban állomásozó katonákat és az okinawai bázis helikopterflottáját pedig felsorakoztatta a mentési munkálatokra.

Kérdéses azonban, hogy a Távol-Keleten zajló folyamatok megállíthatóak-e. Japán gazdasági és önbizalombeli veszteségei középtávon Kína elretörését segíthetik. Peking látszólagos jó szándéka nem homályosítja el hatalmi ambícióit. Rövid és középtávon Washington és Tokió az eddiginél szorosabbra fonják gazdasági és katonai együttműködésüket. A katasztrófa arra is új lehetőséget kínál a japán kormánynak, hogy a rendkívüli helyzettel járó támogatottság-növekedést kihasználva merészebb gazdasági reformokat hozzon. Ha azonban a vezetés nem menedzseli kellőképpen az újjáépítést, Japán aligha rizheti meg pozícióját a világpolitikában.

Sayfo Omar

A túlélés ára

A világon az összes földrengés mintegy 70 százaléka a Csendes-óceán térségében van. A japánok lényegében idézített bombán ülnek, mivel ott húzódik a hírhedt „tűzgyűrű”. A szigetországban szinte állandóan mozog a föld. Az ott élő emberek együtt élnek ezzel a természeti adottsággal. Mindenki tudja, hogy melyik kapcsolót (gáz, villany, víz stb.) kell lekapcsolnia, hova kell bújni, melyik ajtót kell kinyitnia. Az iskolákban a székeken olyan párnák vannak, amelyeket pillanatok alatt fejvédővé alakíthatnak.

Minden háztartásban tartanak száraz élelmiszert, kötszert, elemlámpát, vizet. A menekülési forgatókönyvet félévente gyakorolják. Egy dologra azonban senki sem képesek felkészülni, a többméteres magasságú szökőárra, a rettenetes cunamira, majd az emiatt tönkremenő, a környezetet veszélyeztető atomerőművek halálos sugárzására. Történelmének legerősebb földrengése rázta meg Japánt március 11-én, pénteken 2 óra 46 perckor.

Eleinte 8,9-es erősségre taksálták a kipattant földrengés erősségét, később pontosították 9,1-re. Ez igen nagy erejű volt, hiszen a jelenleg használt Richter-skálán egy egység harmincszoros energianövekedést jelent.

A földrengés epicentruma a tengerfenéken volt, Tokiótól Észak-Keletre, mintegy 250 kilométerre Fukusima és Szendai partjaitól. A japán miniszterelnök bejelentette, az országot a második világháború óta nem érte ilyen csapás, mint most. A katasztrófa hatására Japán fő szigetének partja 2,4 méterrel mozdult el.

Az elmozdult tektonikus lemezek pedig mintegy 19 métert csúsztak el. Jelenleg Japánban 55 atomreaktor működik 16 erőműben, többségük későbbi építésű, mint a fukusimai blokkok.

A japán egészségügyi minisztérium március 16-án bejelentette, hogy két és félszeresére emelték az egyes emberek által elterhelt hivatalos sugárdózist; az eddigi 100 millisievertől (mSv) 250 millisievertre emelték az atomipari dolgozóknál.

Évi 100 mSv sugárdózis után azonban már a rák kockázatnövekedésével kell számolni. A nemzetközi média miközben sópánkodik és szörnyülködik, elfelejtett beszámolni azokról a hősről, akik a biztos halált vállalták, amikor katonai helikopterekkel hordták a tengervizet a sérült reaktorok fölé, hogy megakadályozzák a még nagyobb katasztrófát okozó robbanást, hiszen szinte biztos, hogy kivétel nélkül mind súlyos sugárfertőzést szenvedtek. Szomorú és veszélyekkel terhelt a tavasz a Felkelő Nap országában.

Élelmiszerhiány, vízhiány, fedél nélküli, rémült emberek, növekvő radioaktív fertőzöttség egyes területeken, bizakodó politikusok, az ország technikai túléléséért makacsul küzdő szakemberek... Hírek és rémhírek keringenek a nemzetközi médiában, ám otthon, Japánban fegyelmezettek a munkába induló emberek, már ahol van hová munkába indulni.

Mert dolgozni és élni kell: Japánban ez a sorrend. Ilyenkor kezd virágozni a sakura, a rózsaszínű japán díszcseresznye, amelynek szépségében a szigetország lakói évszázadok óta gyönyörködnek. A cseresznyevirágzás talán a legnépszerűbb japán ünnep. Idén is az, mert Japán népe sokszorosan megtanulta megfizetni a túlélés árát.

Sayfo Omar, demokrata

Ajánló
